

نگارش: آقای موبد فیروز آذرگشسب

ترجمه آیاتی از گاتها

همانطور که در مقاله گذشته ذکر شد در گاتها به بعضی از آیات برمیعخوریم که دارای مفاهیم بسیار ژرف و عالی است و میتواند راهنمای بشر بسوی کمال و حقیقت گردد ولی متأسفانه خاورشناسان بعلت عدم درک و فهم مطلب آنها را طوری ترجمه کرده‌اند که نه فقط نتیجه‌ای گرفته نمی‌شود بلکه مقام بلند زرتشت و تعلیمات عالیہ او را نیز پائین می‌آورد مثلاً ترجمه دو آیه از فصل سی و یکم اهنود گاتها که در زیر از نظر خوانندگان محترم خواهد گذشت صحت اظهارات نگارنده را تأیید خواهد کرد:

زرتشت پس از آنکه در فصل سی‌ام گاتها انسان را از وجود دو نیروی متضاد نیک و بد و بیکار دائمی آنها آگاه کرد و پاداش پویندگان راه نیک و اهورائی و مکافات گروندگان راه زشت و اهریمنی را به آنها گوشزد نمود و در اختیار نیک و بد به آنها آزادی کامل بخشید و فرمود شخص باید در زندگی مانند سرباز فداکاری در شکست قوای اهریمنی و ترقی بسوی تکامل بکوشد و اطمینان داشته باشد که سرانجام راستی بر دروغ فیروز خواهد گشت.

در فصل بعد (یعنی فصلی که موضوع بحث این مقاله است) میفرماید: گرچه شمارا از حکم ازلی پروردگار آگاه کردم که پیرو راستی و حقیقت از سعادت و رستگاری بهره‌مند خواهد گردید و دروغگو و کج نهاد دچار رنج و مشقت و آزار و شکنج خواهد شد ولی چون وسوسه‌های شیطانی و حیل و دروغ فریب‌کاران ممکن است شما مردم را از انتخاب راه راست باز دارد بنابراین از پروردگار می‌خواهم تا قلب همه ما را بنور ایمان و توکل بخدا روشن گرداند و فرشته و هومن مغز ما را از

اندیشه‌های پلید و ناروا پاک سازد و روح راستی «اشا» و قدرت رحمانی «خسترا» در مواقع سختی و دودلی ما را کمک کند تا گرفتار دروغ و تباهی نگردیم. پس آنگاه در آیه هشتم همین فصل زرتشت بدرگاه اهورا مزدا روی نموده و با کمال فروتنی میفرماید:

«ای اهورامزدا وقتی که با دیده دل بتو اندیشیدم دریافتم که توئی سرآغاز و توئی سرانجام، که توئی آفریننده منش پاک و بوجود آورنده آئین راستی و نظم و کمال، که توئی داور دادگر کردار مردمان جهان و تنها کسی که پرستش سزااست»
 و در دنباله آن زرتشت بسخنان خود چنین ادامه میدهد:

«ای اهورامزدا از آن تست «آرمیئتی» (ایمان خلل ناپذیر و توکل بخدا) از آن تست خرد مینوی (عقل کل) آفرینش جهان و کاینات - (پروردگارا) تو بهمه جهانیان نیروی انتخاب راه نیک و بد بخشیدی تا اینکه از شبان و راهنمای (حقیقی) رو برتابند و یا از شبان دروغی (راهنمای ریاکار) دوری جویند»

(فصل ۳۱ یسنا آیه ۹)

و خلاصه در آیه بعد میفرماید:

«ازین این دو (رهبر) مردم جهان باید برای خود پشتیبان و شبانی اختیار کنند که سرور راستی و پارسائی و افزاینده منش پاک و حسن نیت باشد. ای مزدا هیچ گاه نگهبان دروغی با ظاهری آراسته از حکمت الهی تو بهره مند نگردد»

(فصل ۳۱ یسنا آیه ۱۰)

بطوریکه خوانندگان محترم از دو آیه فوق ملاحظه خواهند فرمود اولاً زرتشت آرمیئتی (Armeiti) یعنی عشق و ایمان بخدا و محبت بهم نوع را از فرورگان مخصوص پروردگار دانسته و سپس تصریح مینماید که آفرینش جهان هستی و کاینات از روی حکمت و خرد الهی انجام شده و چنانکه برخی از مادیون تصور

کرده‌اند بخودی خود بوجود نیامده است بهمین جهت در همه چیز طبیعت يك نظم و ترتیب کامل حکم فرماست و تخلف از قانون طبیعت (اشا) همیشه واکنش شدید در پی خواهد داشت. ثانیاً در تأکید اصل آزادی عقیده و بیان مندرج در فصل سی‌ام اهنود گاتها در اینجا باز بشر را در انتخاب نیک و بد آزاد گذاشته و میفرماید پروردگار انسان را مختار آفریده است تا از بین دو راه یکی را انتخاب کند یا آن راهنمایی را که نمونه راستی و درستی و مرجع تقوی و پرهیزکاری و گسترش دهنده اندیشه نیک و حسن نیت بین مردم است برای خود اختیار کند یا برعکس از شبان دروغی و راهنمای ریاکاری که باظاهری آراسته و باطنی پر مکر و فسون مانند گرگی بصورت میش انسان را گمراه بسازد پیروی نماید. ثالثاً تأکید شده است که شخص ریاکار و شبان دروغی نباید هرگز از پیام مقدس یعنی دانش و حکمت الهی اسرار نهفته اطلاع حاصل کنند زیرا ممکن است با سوء نیتی که دارند آن علم و حکمت را در راه تباهی بشر بکار اندازند.

اکنون به بینیم مستشرقین در ترجمه این دو آیه دچار لغزشی شده‌اند و مفاهیم عالی بالا را چگونه تعبیر کرده‌اند برای مثال در اینجا فقط بد کر ترجمه مرحوم پروفیسور بارتولومه استاد زبان اوستا اکتفا خواهم کرد زیرا ترجمه مستشرقین اروپائی و امریکائی تقریباً کم و بیش با هم یکسانند.

« از آن تو بود آرمئیتی - . از آن تو بود خرد روشن آفریننده گاو - ای مزدا هورا زیرا به ستور اختیار دادی تابه برزگر یا غیر برزگر دل بستگی پیدا کند (یا از آنها پناه جوید) » فصل ۳۱ یسنا آیه ۹

« از میان این دو او (ستور) بعنوان سرور خویش برزگر گله پرور را که دوستار منش پاک و حامی راستی است برگزید - غیر برزگر (چلدر نشین) هر چقدر ای مزدا مایل باشد از پیام ستوده بهره‌مند گردد. »

بطوریکه خوانندگان محترم ملاحظه خواهند فرمود و همانطور که در مقالات قبل نیز متذکر گردیدم تمام این لغزش‌ها بعلمت درست ترجمه نکردن واژه‌هایی مانند گئوش تشا «Geush Tasha» و «واستریا» و «اواستریا» و فشوینت - (Pshuyant) میباشد. چون منظور اصلی مستشرقین پائین آوردن سطح تمدن و فرهنگ ایران باستان بوده از اینجهت سعی کرده‌اند معنی مجازی واژه‌های فوق‌را حقیقی شمرده و ظهور زرتشت را در دوره تحول یعنی ارتقاء ایرانیان از مرحله چادرنشینی و غارتگری به مرحله کشاورزی و دام پروری و احترام به گاو بدانند - بنابراین جای تعجب نیست اگر واژه «گئوش تشا» که يك صفت ترکیبی است و باخرد ذکر شده و معنی خرد جان آفرین یا خرد جهان آفرین را می‌بخشد به خرد آفریننده گاو ترجمه شود و بجای اینکه گفته شود پروردگار به مردم جهان آزادی اختیار نیک و بد بخشید ترجمه کنند «خداوند به گاو نیروی اختیار برزگر یا غیر برزگر را بعنوان سرور و مولای خویش بخشید» - واقعاً چقدر مسخره و غیر معقول است - چگونه گاو دارای قدرت تشخیص و تمیز بوده و چسان میتواند کشاورز یا چادر نشین را برای خود انتخاب کند باز اگر میگفت اختیار گاو در دست کشاورز است بهتر بود زیرا انسان دارای قوه تمیز و تشخیص میباشد نه حیوان.

واژه «واستریا» و «اواستریا» که اولی بمعنی کشاورز و دومی بمعنی غیر کشاورز و چادر نشین ترجمه شده در حقیقت بمعنای حامی و نگهبان و غیر رهبر و نگهبان دروغی است (حرف ا در اواستریا معنی نفی و مخالف را دارد).

[«فشوینت» از ریشه فشو Pshu آمده پروفوسور میلز آنرا کوشا و غیر تمند ترجمه کرده و می‌نویسد کشاورز غیر تمند - باز تولومه و آندریاس آنرا گله پرور ترجمه کرده‌اند ولی در حقیقت معنی شبان و رهبر را دارد.]